

Образование в мрежи

Комуникацията е ключова за симбиозата между неформалното обучение, формалното образование и информалното учене

Стела МАРИНОВА

Предизвикателствата за симбиозата между неформалното обучение, формалното образование и информалното учене обсъдиха експерти от МОН, представители на академичните среди, бизнес, граждански организации, общински структури. В рамките на национална конференция с международно участие те очертаха и възможни пътища за преплитането на трите системи. Темата на форума е „Кризисни предизвикателства и посткризисни перспективи на неформалното образование в България“.

Зад успешното организиране и провеждане на инициативата стоят 11 партньорски организации, а нейни домакини са Факултетът по педагогика на СУ, туристическата агенция „Ваканция М“ и детските образователни центрове Smarty Universe – Варна. Участват над 50 представители на министерства, агенции, читалища, сдружения, младежки организации, центрове за подкрепа за личностно развитие, частни артшколи и музеи, малки и средни предприятия, технологични компании и местни инициативни групи. В рамките на тематични панели и сесии, мобилни турове те споделиха опита си и предизвикателствата, през които са преминали.

„Огромно удоволствие е за мен, че събрах толкова съмишленици да говорим по темата за свързаността“, заяви проф. д-р Силвия Николаева – един от организаторите и ръководител на Центъра за интердисциплинарни изследвания и иновации в неформалното образование към Факултета по педагогика в СУ „Св. Климент Охридски“.

Сред целите на международния форум е изграждането на мост между всички участници, за да се открие, че секторът на неформалното образование има много лица, които си заслужава да бъдат познавани. „По реакциите на участниците и активността им по време на различните части на конференцията мога да кажа, че успяхме да постигнем една от целите. Много е важно, че те започнаха да си говорят и по време на самия форум, и неформално по време на кафе паузите и обедната почивка, по време на туровете“, споделя пред „Аз-буки“ проф. д-р Николаева.

По думите ѝ в рамките на форума са очертани две важни направления:

„Едното е свързано с учене и квалификация през целия живот с цел подкрепа на хората на пазара на труда. За да могат, при цялата динамика на професиите, да се съхранят като работна сила, а от друга страна, да съхранят и социалния си капацитет за справяне“.

В събитието участва и заместник-министърът на образованието и науката проф. Албена Чавдарова, която е и преподавател във Факултета по педагогика в Софийския университет. Пред „Аз-буки“ тя сподели какви са стъпките за свързването на формалното, неформалното и информалното обучение: „Има Национална стратегическа рамка за развитие на образованието, обучението и ученето, която е приета през 2021 г. и ще действа до 2030 г. В нея са заложени 9 приоритетни области, сред които е и ученето през целия живот. Една от целите в тази област е насочена към осъществяването на връзката между формалното образование, неформалното обучение и информалното учене чрез търсене на възможности тези, които са приключили обучението си във формалното образование, след това да преминат към неформално, доколкото трябва да променят или надградят квалификацията си. В Министерството разглеждаме ученето през целия живот като стратегическа цел.“ Друга от приоритетните области в Стратегическата рамка е насочена към свързаността и създаването на мрежи между образователните институции.

„Първите акценти в стратегията са свързани с ранното детско развитие, креативните учители, работата с родители, иновациите,

а оттам се преминава към учене през целия живот и последната област е мрежи. Това означава, че всичко трябва да бъде свързано и да се осъществи комуникация. Все още ми се струва, че това ни липсва“, допълва проф. Чавдарова. По думите ѝ стъпките за създаването на мрежи между различните образователни институции, които отговарят за формално, неформално и информално образование, е да осъществяват комуникация, както се случва на подобни конференции. „По този начин те могат да напаснат тези мрежи така, че да са взаимно свързани. Няма друг вариант. Стратегията очертава параметрите на отделните направления, така че накрая да се свържат. Важно е преплитането на системите. У нас училищното образование се разглежда като една система, неформалното – като друга, и информалното като трета. Идеята е трите системи да се взаимосвържат. Връзките ще станат чрез тези мрежи. Събития като днешното са начин да се започне комуникацията“, казва още заместник-министърът. Според нея, когато се работи в една от системите – например в училищното образование, учебните програми и плановите трябва да бъдат изградени по начин, по който да предполага след това и надграждане.

Проф. Чавдарова даде пример с дуалната система, която осъществява връзката между училищно образование, професия и натрупването на умения в конкретна област. Посочи още и центровете за личностно развитие, които са неформални, но допълват

училищното образование със спортни и културни занимания. Подчерта ролята на университетите за връзката между формалното и неформалното образование. „Без добре подготвени специалисти няма как да се осъществи всичко това. Подготвяйки учители и специалисти за сферата на неформалното образование, реализираме до голяма степен тази взаимосвързаност. Университетът е организация, която работи и в двете направления. Можем да видим много точно връзките и да ги надграждаме“, казва още проф. Чавдарова.

Конферентната програма на събитието е разделна на шест тематични панела: „Новите предизвикателства и перспективи пред свързаността между формалното, неформалното и информалното образование в България“, „Социалните функции и измерения на неформалното образование“, „Кариерно образова-

ние и консултиране в неформалното образование“, „Образование и обучение за възрастни“, „Младежка работа и неформално образование“ и „Анимация, спорт, изкуства и неформално образование“. В рамките на дискусиата представителите на различни образователни институции и организации очертаха пред какви предизвикателства са изправени по принцип и как им е повлияло затварянето по време на ковид пандемията. Едно от най-големите затруднения пред неформалните и частните звена се оказва твърде голямата ангажираност на децата в училище и всекидневната битка те да могат да посещават занимания извън школото, в което учат. Засегнат е и проблемът с училищните стради, които не са създадени като място за свързване на хора. При проектирането им не е заложена никаква гъвкавост, а само един начин на обучение – лекционният режим.

В рамките на конференцията деканът на Педагогическия факултет проф. Лиляна Стракова допълни, че за да се реализират всички социални функции на неформалното образование, средата трябва да стане по-хуманна. Тя подчерта, че не би следвало неформалното образование да се разглежда като алтернатива: „То трябва да надгражда и обогатява формалното. Само при добре функциониращо взаимодействие може да говорим за не толкова висок процент функционално неграмотни деца у нас“. Друг от основните проблеми, на които ще се търси решение, е подготовката на младежки работници, които да бъдат лидери и да извършват социална работа с младите.

Проф. Николаева споделя, че участниците са доволни и от петте тематични сесии. Групите за тях са били малки и всеки е имал

възможността не само да чуе презентацията на панелистите, но и да сподели мнението си с останалите, да дискутират повдигнатите проблеми. Сесиите са свързани с темите: „Европейски изследвания и добри практики“, в която презентации изнасят и международни представители, „Приемственост и иновации в неформалното образование“, „Парадигми и подходи към професионализация на неформалното образование“, „Авторски модели и добри практики“, „Неформално образование и предприемачество“.

Преди конферентната програма се провежда студентската секция, в рамките на която настоящи и бивши студенти от специалност „Неформално образование“ и магистри в това професионално поле представят свои научни разработки. Участниците в събитието се включват и в различни посещения в общински, частни, граждански и държавни образователни организации, развиващи неформални образователни дейности и услуги.

Успоредно с форума в цялата страна се провеждат Национални дни на неформалното образование. Това е партньорска инициатива на над 30 български институции и организации от всички образователни сектори и степени, развиващи иновативни практики за неформално обучение и образование за учещи през целия живот от всички възрасти. В програмата в разнообразните събития и форуми се включват центрове за подкрепа за личностно развитие, школи, частни градини. Целта е да се популяризират сред широк кръг публики постиженията и приносите на неформалното учене, обучение и образование у нас.

Центровете за подкрепа за личностно развитие дават възможност на учениците да развият своите таланти, познания и умения в интересни за тях области. На снимката: децата в ЦПАР – Златоград, се подготвят за участие в националния конкурс „Златна есен – плодовете на есента“